

TALOUSPOLITIIKAN EU-OHJAUSJAKSO – TIETOKOOSTE

NUORTEN TYÖLLISYYS

1. JOHDANTO

Taloukasvua ja parempia elinolosuhteita edistäviin politiikkoihin kuuluu olennaisena osana nuorten auttaminen pääsemään työmarkkinoille ja pysymään siellä. Nuorten aktivointi ja kestävä integroiminen työmarkkinoille myötävaikuttavat myös Eurooppa 2020 -strategian työllisyystavoitteen¹ saavuttamiseen.

Nuorten koulutuksesta työelämään siirtymiseen liittyy erityisiä haasteita, jotka johtavat verrattain alhaisiin työllisyysasteisiin, korkeaan työttömyyteen ja suureen määrään työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria. Suhdannevaihtelut vaikuttavat herkemmin nuorten kuin aikuisten työttömyyteen. Koska nuoret ovat uusia tulokkaita, joilla on vähän työkokemusta, heidän on vaikeampi löytää työtä, he työllistyvät usein määrä- tai osa-aikaisilla työsopimuksilla tai suorittavat harjoittelua, ja heidät irtisanotaan helpommin taloussuhdanteiden ollessa heikot.

Lisäksi useissa jäsenvaltioissa monet nuoret työntekijät työskentelevät ei-vapaaehtoisella määräaikaisella työsopimuksella, mikä usein vaikeuttaa siirtymistä pysyvään työpaikkaan. Määräaikaisen työn luonne ja sen nuorille tarjoamat mahdollisuudet löytää pysyvä ja vakituinen työpaikka vaihtelevat kuitenkin voimakkaasti

maiden välillä. Määräaikaisten sopimusten yleisyys nuorten keskuudessa voi johtua opiskelusta tai koeajasta.²

Nuorisotyöllisyyteen, nuorisotyöttömyyteen ja nuorten työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämiseen vaikuttaa voimakkaasti makrotaloudellinen tilanne. Näiden ilmiöiden taustalla voi kuitenkin olla myös koulutuksesta työelämään siirtymiseen liittyviä rakenteellisia perussyitä, esimerkiksi seuraavia:

- koulutusjärjestelmät tuottavat epätyydyttäviä tuloksia;
- työmarkkinat ovat segmentoituneet, mikä haittaa erityisesti nuoria;
- julkiset työvoimapalvelut eivät tarjoa riittävästi räätälöityjä palveluja nuorille ja panostavat liian vähän kaikkein haavoittuvimmassa tilanteessa olevien nuorten tavoittamiseen.

Nuorisotyöttömyys ja nuorten työmarkkinoiden ulkopuolelle jääminen tulevat kalliiksi ja edellyttävät kohdennettuja politiikkoja. Uran alussa koetulla työttömyydellä, etenkin jos se pitkittyy, voi olla kielteisiä pitkän aikavälin seurauksia, kuten alhaisempi ansiotaso ja heikommat työllisyysnäkökymät tulevaisuudessa (nk.

¹ 20–64-vuotiaiden työllisyysasteen nostaminen vähintään 75 prosenttiin.

² IMF Staff Discussion Note, 'Youth Unemployment in Advanced Economies in Europe: Searching for Solutions', December 2014, s. 9.

arpeuttava vaikutus).³ Se voi myös johtaa yleisesti heikompaan tuottavuuteen.⁴

Nuorten työllistymismahdollisuuksia on myös tarkasteltava **sukupuolien välisen oikeudenmukaisuuden** kannalta. Lisääntynyt joustavuuden tarve on synnyttänyt erilaisia epätyypillisiä työmuotoja ja tehnyt työurista epävakampia. Joustavuuden lisääntyminen saattaa jossain määrin täyttää sekä yritysten että työntekijöiden tarpeita, mutta siitä seuraa myös sosiaalisia riskejä. Tietyntyyppisen työn ja osaamisen kysyntä lisääntyy toisentyypin kustannuksella, ja tulot jakautuvat epätasaisemmin. Joidenkin työntekijöiden tilanne muuttuu yhä epävarmemmaksi.

Kun työelämän realiteetit muuttuvat, perinteisten työmarkkinoiden perusteella suunnitellut hyvinvointijärjestelmät eivät välttämättä enää kata kaikkia suojelua tarvitsevia. Kaikki nämä ilmiöt voivat haitata nuoria enemmän kuin urallaan pidemmälle ehtineitä tai eläkkeellä olevia ja vaikuttaa heidän tulevaisuudensuunnitelmiansa toteutumiseen.

Väestörakenteen muutos johtaa potentiaalisten työntekijöiden määrän vähenemiseen ja huoltosuhteen nousuun,⁵ jolloin työn tuottavuuden kasvun merkitys lisääntyy. Työvoiman kasvattaminen uusilla työntekijöillä vaikeutuu, eikä siihen voi enää luottaa mahdollisena kasvun lähteenä. Keskipitkällä aikavälillä aktiiviväestön määrän lisääminen voi kuitenkin vaikuttaa paljonkin. Tuottavuuden lisäämiseksi politiikkaa on suunnattava innovointiin ja EU:n tietoperustan

laajentamiseen osaamisen ja koulutuksen avulla.⁶

Nuorisotyöllisyyden edistäminen ja koulutuksesta työelämään siirtymisen helpottaminen on ollut EU:n asialistalla tärkeä painopiste. **Nuorisotakuun** myötä jäsenvaltiot ovat sitoutuneet varmistamaan, että kaikille alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa koulutuksen päättämisestä tai työttömäksi joutumisesta.⁷

Sitoumista on vahvistanut sen sisällyttäminen **Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin** periaatteena 4 b⁸. Pilarin periaatteet antavat suuntaa uudelle lähentymisprosessille, joka parantaa työ- ja elinoloja.⁹ Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien (15–24-vuotiaiden) nuorten (ns. NEET-nuoret) osuuden (11,5 prosenttia vuonna 2016) pienentämisestä EU:ssa tulee näin keskeinen tavoite.¹⁰

Nuorisotakuun perustana on kaikkien EU:n jäsenvaltioiden poliittinen sitoutuminen siihen, että kaikille alle 25-vuotiaille nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai virallisen koulutuksen päättämisestä.

⁶ European Commission, Employment and Social Developments in Europe – Annual Review 2017.

⁷ Nuorisotakuun perustamisesta 22. huhtikuuta 2013 annettu neuvoston suositus.

⁸ Periaatteen 4 b mukaan nuorilla henkilöillä on oikeus täydennyskoulutukseen, oppisopimuskoulutukseen, harjoitteluun tai tasokkaaseen työtarjoukseen neljän kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta tai koulutuksen päättämisestä (I luku: Yhtäläiset mahdollisuudet ja pääsy työmarkkinoille, Euroopan komissio, tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, 2017).

⁹ Euroopan komissio, tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, 2017.

¹⁰ Ellei toisin mainita, tämän tietokoosteen sisältämät tiedot koskevat EU28:n jäsenvaltioita ja ”nuorilla” tarkoitetaan 15–24-vuotiaita.

³ Fondeville N. and Ward T., 'Scarring effects of the crisis', Research note 06/2014, Social Situation Monitor, European Commission, 2014.

⁴ Bell, David N.F. and Blanchflower, David G., 'Young people and the great recession', Oxford Review of Economic Policy, 27(2): 241–267, 2011.

⁵ 0–14-vuotiaiden ja yli 65-vuotiaiden huollettavien määrän suhde 15–64-vuotiaiden kokonaismäärään.

Nuorisotakuu on pantu nopeasti täytäntöön kaikkialla EU:ssa. Tämän on mahdollistanut ennennäkemätön tilanne, jossa yhdistyvät voimakas poliittinen tuki, nuorisotyöllisyysaloitteen ja ESR:n kautta käytössä olevat merkittävät rahoitusresurssit sekä EU:n tasolla toteutetut vankat seurantamekanismit. Nuorisotyöllisyysaloite on 8,8 miljardin euron suuruinen rahoituslähde, josta annetaan suoraa kohdennettua tukea työelämän ja koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille alueilla, joilla nuorisotyöttömyysaste on yli 25 prosenttia.¹¹

Tämä tietokooste rakentuu seuraavasti:

- Osassa 2 tarkastellaan nuorisotyöttömyyttä, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevia nuoria (ns. NEET-nuoria) ja muita keskeisiä tulosindikaattoreita EU-maissa.
- Osassa 3 kerrotaan politiikoista, joilla voidaan näytön perusteella vastata tehokkaasti nuorisotyöttömyyden ja nuorten työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämisen haasteisiin, ja esitetään lyhyt yhteenveto EU:n tason lähestymistavasta keskittyen erityisesti nuorisotakuun täytäntöönpanoon.
- Osassa 4 esitellään hyviä toimintamalleja näihin haasteisiin vastaamiseksi ja esitetään esimerkkejä EU:n jäsenvaltioista. Osa sisältää myös tilannekatsauksen kaikista EU-maista.

Seuraavia aiheita käsittelevät tietokoosteet sisältävät nuorisotyöllisyyteen liittyviä täydentäviä tietoja: koulunkäynnin varhainen keskeyttäminen, työsuhdeturvalainsäädäntö, aktiivinen työvoimapolitiikka, naisten työvoimaosuus, työmarkkinoiden tarpeita vastaava osaaminen, köyhyys ja sosiaalinen syrjäytyminen, työttömyysetuudet, pimeä työ, palkkakehitys ja

¹¹ Euroopan komission tiedonanto *Nuorisotakuu ja nuorisotyöllisyysaloite kolmen vuoden jälkeen*, 2016.

palkanmuodostusjärjestelmät sekä korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus.

2. POLITIIKAN HAASTEET: KATSAUS TULOISIIN EU-MAISSA

Koulutuksesta työelämään siirtymisessä on monenlaisia riskejä. Koska niiden nuorten osuus, jotka osallistuvat aktiivisesti työmarkkinoille – eli ovat työssä tai hakevat työtä – vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä, riskejä analysoitaessa olisi käytettävä useita indikaattoreita, jotka koskevat kyseistä väestöryhmää (15–24-vuotiaat). Lisäksi analyysissa on kiinnitettävä erityistä huomiota maakohtaisiin tekijöihin.

EU:ssa on tällä hetkellä noin 3,8 miljoonaa työtöntä nuorta (15–24-vuotiaat) (määrä on laskenut tammikuun 2013 huippuluvusta, joka oli 5,7 miljoonaa). Luvut ovat edelleen korkeita, mutta EU:n keskimääräinen vuotuinen nuorisotyöttömyysaste on vuodesta 2013 laskenut 4 prosenttiyksikköä 18,73 prosenttiin. NEET-nuorten osuus on laskenut 1,5 prosenttiyksikköä 11,5 prosenttiin. Molemmat osuudet ovat pienentyneet useimmissa EU:n jäsenvaltioissa ja etenkin niissä jäsenvaltioissa, joissa luvut olivat korkeimmat vuonna 2013 (katso liitteessä olevat kuvat 1 ja 3 sekä taulukot).

Nuorisotyöttömyysasteella

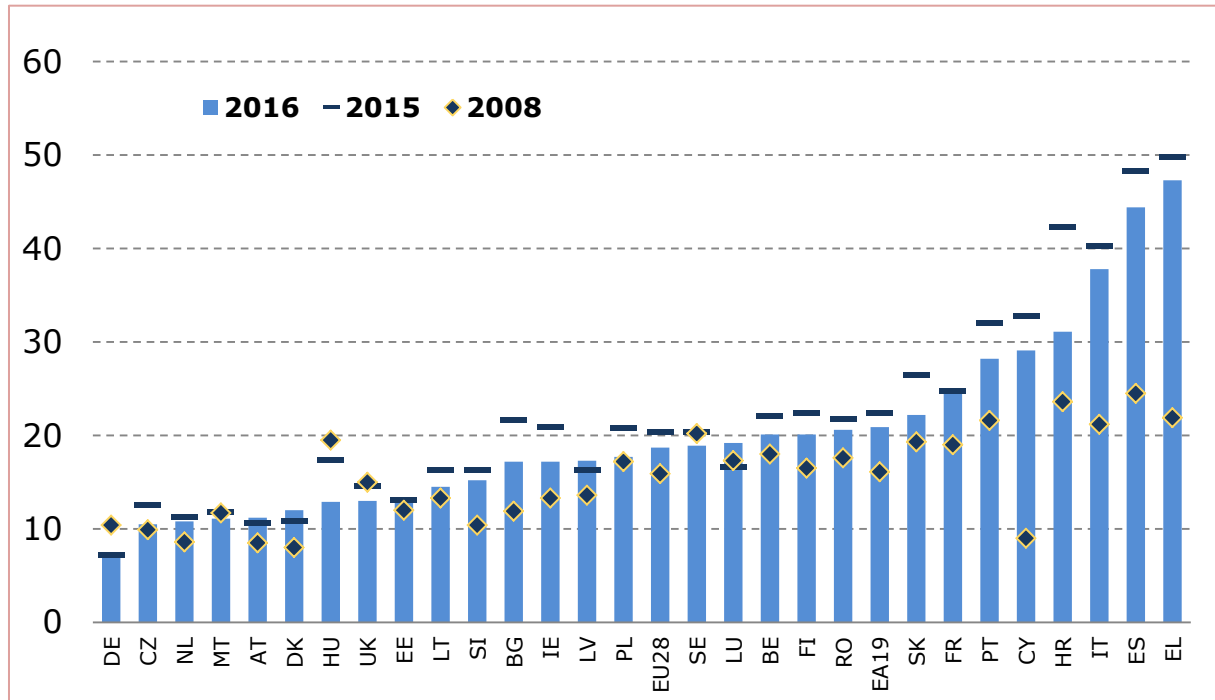
tarkoitetaan työttömien 15–24-vuotiaiden prosenttiosuutta saman ikäryhmän kokonaistyövoimasta (joka sisältää sekä työlliset että työttömät nuoret, mutta ei työmarkkinoiden ulkopuolella olevia nuoria, jotka eivät käy töissä eivätkä ole käytettävissä töihin tai hae työtä).

EU:n nuorisotyöttömyysaste oli korkeimmillaan vuonna 2013, jolloin se oli lähes 24 prosenttia, josta se laski 18,7 prosenttiin vuonna 2016. Luku oli kuitenkin edelleen 2,8 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2008 (ja yli kaksinkertainen verrattuna 8,6 prosentin kokonaistyöttömyysasteeseen vuonna

2016). Nuorisotyöttömyysaste oli yli 20 prosenttia 11 jäsenvaltiossa. Neljässä se oli jopa yli 30 prosenttia (Kreikka, Espanja, Italia ja Kroatia). Kymmenessä jäsenvaltiossa (Saksa, Tšekki, Alankomaat, Malta, Itävalta, Tanska, Unkari, Yhdistynyt kuningaskunta, Viro ja Liettua) luku oli alle 15 prosenttia. Tilanne oli

parantunut vuodesta 2015, jolloin tällaisia jäsenvaltioita oli vain kahdeksan. Nuorisotyöttömyyden hajonta euroalueen maissa on suurempaa kuin EU28:ssa: se on alhainen (7,1 prosenttia) Saksassa ja erittäin korkea (47,3 prosenttia) Kreikassa (katso kuvio 1).

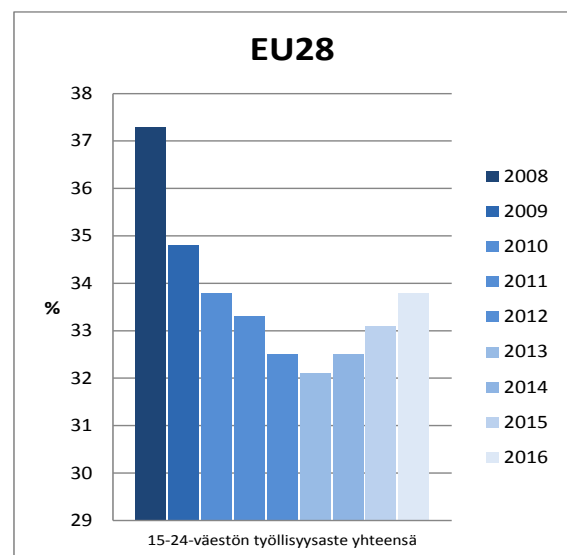
Kuvio 1 – Nuorisotyöttömyysasteet (15–24-vuotiaat) EU:n jäsenvaltioissa vuosina 2008, 2015 ja 2016

Lähde: Eurostat, työvoimatutkimus [une_rt_a]

Vuosi 2014 oli ensimmäinen vuosi kriisin jälkeen, jolloin nuorten **työllisyysaste** (eli työllisten prosenttiosuus vertailukelpoisesta 15–24-vuotiaasta kokonaisväestöstä) alkoi taas nousta. EU:n nuorisotyöllisyysaste jatkoi nousuaan vuonna 2016 ja kohosi 33,8 prosenttiin vuoden 2014 32,5 prosentista, mutta oli kuitenkin 3,5 prosenttiyksikköä alempi kuin huippuvuonna 2008 (37,3 prosenttia).

Kuvio 2 – EU:n nuorisotyöllisyysaste (15–24-vuotiaat)

Neljässä jäsenvaltiossa nuorisotyöllisyysaste oli alle 20 prosenttia (Kreikka 13 prosenttia, Italia 16,6 prosenttia, Espanja 18,4 prosenttia ja Bulgaria 19,8 prosenttia). Asteet olivat korkeimmat seuraavissa viidessä jäsenvaltiossa: Alankomaat (60,8 prosenttia), Tanska (58,2 prosenttia), Itävalta (51 prosenttia), Yhdistynyt kuningaskunta (50,9 prosenttia) ja Malta (45,9 prosenttia).

Nuorten pitkäaikaistyöttömyys (eli vähintään vuoden kestävä työttömyys, katso tiedot liitteessä) on yhä yleistä. Nuorten pitkäaikaistyöttömyysaste on edelleen 1,9 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2008 (5,4 prosenttia nuoresta työvoimasta vuonna 2016), vaikka se onkin laskenut tuon vuoden 8 prosentin huippuluvusta.¹² Kuten jo mainittiin, uran alussa koetulla työttömyydellä, etenkin jos se pitkittyy, voi olla kielteisiä pitkän aikavälin seurauksia (nk. arpeuttava vaikutus).¹³

Koska kaikki nuoret eivät osallistu aktiivisesti työmarkkinoille, nuorisotyöttömyysaste ei kuvasta työttömien nuorten aikuisten osuutta koko nuoresta ikäryhmästä.

Nuorisotyöttömyysosuus sen sijaan kertoo, kuinka suuri osuus koko kyseisestä ikäryhmästä, eli ei vain työvoimaan kuuluvista vaan myös työvoiman ulkopuolella olevista, esimerkiksi opiskelijoista, on työttömänä. Toisin kuin työllisyysasteella, sillä voidaan näin ollen mitata, kuinka suuri osuus ikäryhmästä on työttömiä, nuoren työvoiman koon vaikuttamatta asiaan. Vuonna 2016 nuorisotyöttömyysosuus vaihteli EU:n jäsenvaltioissa Tšekin 3,4 prosentista Espanjan 14,7 prosenttiin. EU:n keskiarvo, 7,7 prosenttia, oli pienempi kuin huippuvuonna 2013, jolloin vastaava luku oli 10 prosenttia.¹⁴

Työssä käyvien tai työtä etsivien lisäksi EU:ssa on huomattava määrä 15–24-

¹² Ks. Eurostatin työvoimatutkimustilastot (yth_empl_120).

¹³ Fondeville N. and Ward T., op. cit.

¹⁴ Eurostatin työvoimatutkimustilastot (une_rt_a).

vuotiaita, jotka ovat työmarkkinoiden ulkopuolella. Osalla heistä tämä johtuu koulutukseen osallistumisesta.

Osa on kuitenkin vain poistunut työmarkkinoilta tai ei ole siirtynyt sinne koulutusjärjestelmästä lähdettyään.

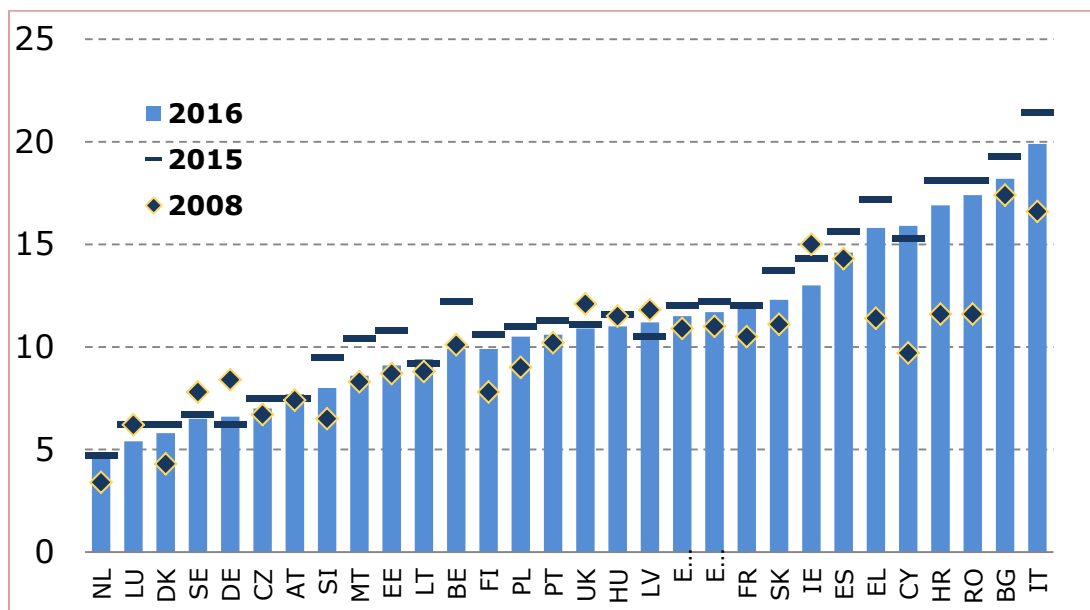
Tätä nuorten tilannetta kuvastaa nuorten **NEET-aste**, joka kertoo, kuinka suuri osa 15–24-vuotiaista on **työelämän ja koulutuksen ulkopuolella**. Näin ollen nuoret, jotka ovat joko töissä tai opiskelevat, eivät määritelmällisesti kuulu NEET-ryhmään. Nuorten (15–24-vuotiaat) NEET-aste on yksi sosiaali-indikaattoreiden tulostaulun pääindikaattoreista ja siksi keskeisellä sijalla Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria toteutettaessa.¹⁵

NEET-ryhmän sisällä on suuria eroja,¹⁶ eivätkä kaikki tilanteet ole ongelmallisia. Jotkin nuoret kuuluvat ryhmään väliaikaisesti (työpaikkojen välillä tai ennen työn löytymistä opintojen päätyttyä).

¹⁵ Euroopan komissio, KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA *Sosiaali-indikaattorien tulostaulu*, oheisasiakirja komission tiedonantoon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, 2017.

¹⁶ Eurofound, Exploring the diversity of NEETs, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016.

Kuvio 3 – Työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret (15–24-vuotiaat) (NEET-nuoret) EU:n jäsenvaltioissa vuosina 2008, 2015 ja 2016

Lähde: Eurostat, työvoimatutkimus [edat_ifse_20].

NEET-ryhmään kuulumisen voi kuitenkin myös olla oire vähäosaisuudesta ja merkitä, että nuori on lakannut osallistumasta aktiivisesti yhteiskuntaan.

NEET-ryhmään kuulumisen on myös dynaamista: luvut voivat pysyä kaikkiaan suunnilleen samoina, mutta ryhmään kuuluvat yksilöt vaihtuvat nopeasti, koska he löytävät työtä tai jatkavat opintojaan. On kuitenkin myös olemassa ydinjoukko, joka ei muutu ajan kuluessa ja jonka työmarkkinoille siirtymisen saattavat estää monet seikat. Tälle ryhmälle NEET-ajalla voi olla monenlaisia kielteisiä seurauksia, kuten epävarmat ja heikot työllistymisnäkökymät, jotka ovat yleisempiä, tai mielenterveys- ja muut terveysongelmat, joita esiintyy ääritapauksissa.¹⁷

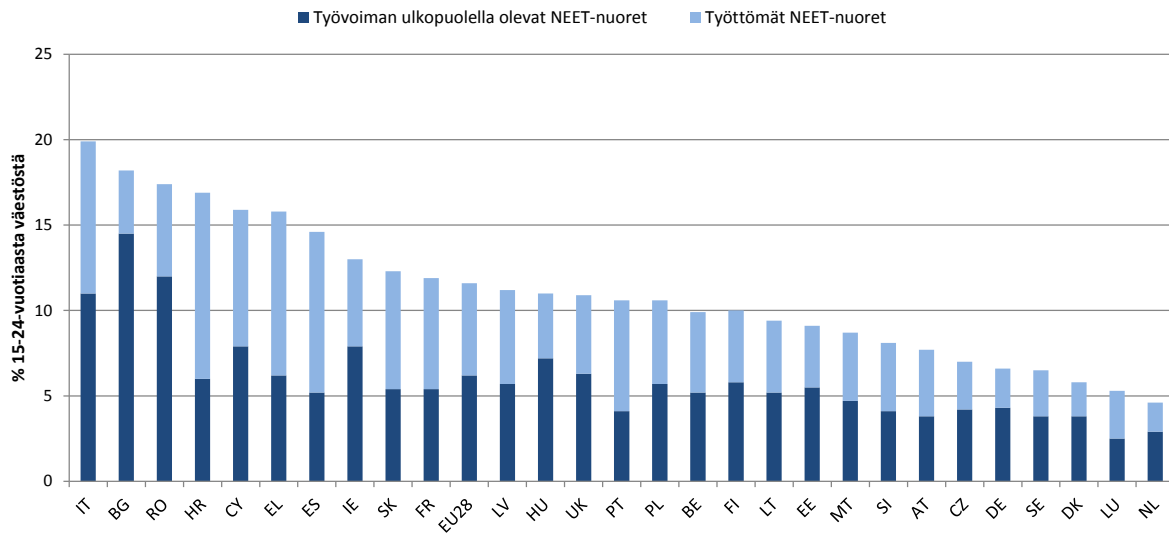
Vuonna 2016 15–24-vuotiaita oli 54,6 miljoonaa, ja heistä 6,3 miljoonaa oli sekä työelämän että koulutuksen ulkopuolella (NEET-ryhmä).

- Tämä tarkoittaa, että NEET-aste (työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15–24-vuotiaiden osuus) oli 11,5 prosenttia. Luku on korkeampi kuin vuonna 2008 (10,9 prosenttia) mutta kuitenkin alempi kuin huippuvuoden 2012 13,2 prosenttia. Vuonna 2016 15–24-vuotiaiden NEET-aste oli korkein, yli 15 prosenttia, Italiassa, Bulgariassa, Romaniassa, Kroatiassa, Kyproksessa ja Kreikassa.

Näissä jäsenvaltioissa NEET-aste pysyy parannuksista huolimatta kriisiä edeltävää tasoa korkeammalla. Vuonna 2016 lähes kaikissa jäsenvaltioissa havaittiin positiivisia suuntauksia vuoteen 2015 verrattuna (ks. kuvio 3). Kun NEET-aste eritellään työtä hakevien ja työvoiman ulkopuolella olevien mukaan, vuonna 2016 EU:n 15–24-vuotiaista 6,2 prosenttia oli työvoiman ulkopuolella olevia NEET-ryhmään kuuluvia nuoria. Työvoiman ulkopuolella olevien NEET-aste vaihtelee huomattavasti EU:n jäsenvaltioiden välillä: se on yli 10 prosenttia kolmessa jäsenvaltiossa (Bulgaria, Italia ja Romania) (katso kuvio 4).

¹⁷ Strandh, M., Winefield, A., Nilsson, K. and Hammarström, A. 'Unemployment and mental health scarring during the life course', Eur J Public Health, 24:440-5, 2014.

Kuvio 4 – NEET-nuorten (15–24-vuotiaat) profiili, 2016

Lähde: Eurostat, työvoimatutkimus [edat_ifse_20].

Osa vaikeuksista, joita nuoret kohtaavat siirtyessään koulutuksesta työelämään, on rakenteellisia. Ne liittyvät erityisesti työmarkkinoiden segmentoitumiseen, koulutusjärjestelmien tuloksiin, laadukkaan työkokemuksen hankkimismahdollisuuksiin sekä julkisten työvoimapalvelujen nuorille tarjoamien räätälöityjen palvelujen ja tuen tehokkuuteen. Näitä haasteita käsitellään jäljempänä tarkemmin.

**Rakenteellinen haaste (1):
työmarkkinoiden
segmentoituminen**

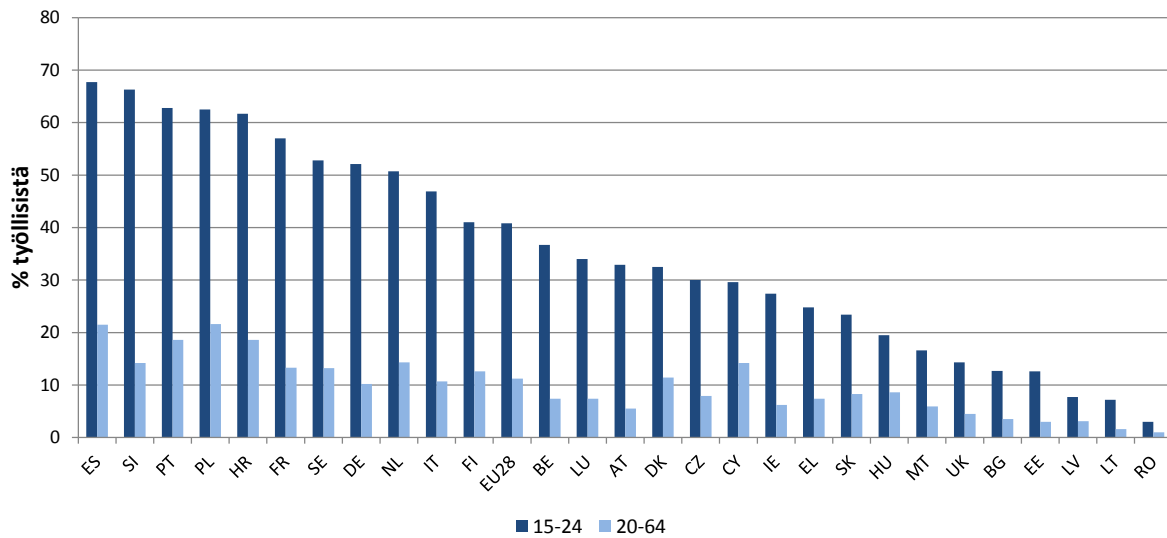
Nuorten mahdollisuuksiin löytää työtä vaikuttavat myös työmarkkinoiden rakenne sekä työsuhdeturvalainsäädäntö ja se, harjoitetaanko ja missä määrin nuorille räätälöityä aktiivista työvoimapolitiikkaa ja tehokasta työvoiman liikkuvuuspolitiikkaa.

Segmentoituneilla työmarkkinoilla nuoret ovat yliedustettuina määräaikaissä ja osa-aikaisessa työssä ja heillä on yhä harvemmin pysyvä työpaikka. Segmentoituneet työmarkkinat ovat yleensä tulosta vakituisten työsuhteiden tehokkaasta suojelusta ja määräaikaisten sopimusten heikosta suojelusta, jolloin syntyy kaksi ryhmää: työmarkkinoilla olevat ja työmarkkinoiden ulkopuolelle jääneet.

Maissa, joissa työmarkkinat ovat voimakkaasti segmentoituneet, nuoret ovat erityisen suuressa vaarassa juuttua epävarmoin työsuhteisiin, joissa työpaikkakoulutus on vähäistä, palkat verrattain alhaiset ja pitkäaikaisen työllistymisen mahdollisuudet ja uranäkymät heikot. Nuoret työntekijät ovat myös suhteellisesti useammin ylikoulutettuja työhönsä kuin muut ikäryhmät.¹⁸

¹⁸ European Commission, Employment and Social Developments in Europe – Annual Review 2017.

Kuvio 5 – Määräaikaisessa työssä olevien nuorten (15–24-vuotiaat) osuus verrattuna koko työikäiseen väestöön (20–64-vuotiaat) maittain, 2016

Lähde: Eurostat, työvoimatutkimus [lfsi_pt_a].

Vuonna 2016 EU:ssa keskimäärin 40,8 prosenttia nuorista työntekijöistä (15–24-vuotiaiden ikäryhmä) työskenteli määräaikaisella sopimuksella (verrattuna 11,2 prosenttiin 20–64-vuotiaista työntekijöistä) ja 32,4 prosenttia työskenteli osa-aikaisesti (verrattuna 18,9 prosenttiin 20–64-vuotiaista työntekijöistä).¹⁹

Monissa jäsenvaltioissa nuoret työskentelevät usein vastoin tahtoaan määräaikaisella sopimuksella, ja heidän on vaikea siirtyä pysyvään työpaikkaan.²⁰ Määräaikaisen työn luonne ja sen vaikutukset nuorten pysyvään työllistymiseen kuitenkin vaihtelevat voimakkaasti maiden välillä.

Esimerkiksi Saksassa, Alankomaissa ja Itävallassa nuorten määräaikaiset sopimukset liittyvät usein opiskeluun (työn ja opintojen tai oppisopimuskoulutuksen yhdistäminen)

tai koeaikaan.²¹ Näissä tapauksissa on mahdollista, että määräaikainen sopimus toimii ponnahduslautana ja tukee siirtymistä koulutuksesta työelämään.

Määräaikaisen työn vaikutuksesta ei kuitenkaan ole yhtäpitävää näyttöä. Se vaihtelee institutionaalisen ja taloudellisen ympäristön mukaan. Määräaikaisella työllä voidaan luoda uusia työmahdollisuuksia ja vähentää nuorisotyöttömyyttä. Yleisesti ottaen määräaikaiset sopimukset johtavat tehokkaimmin pysyvään työllistymiseen, jos ne yhdistetään koulutukseen. Käytettävissä olevan näytön perusteella tarvitaankin uudistuksia, joilla kavennetaan eroa määräaikaisten ja vakituisten työsopimusten suojelun välillä ja vahvistetaan nuorille tarjottujen määräaikaisten työsuhteiden ammatillista koulutussisältöä.²²

¹⁹ Eurostat, osa-aikainen työ ja määräaikaiset sopimukset – vuositiedot [lfsi_pt_a].

²⁰ Ks. Eurostat, EU-SILC, työmarkkinasiirtymät sopimustyypeittäin, (ilc_lvhl32), ja työvoimatutkimus, määräaikaisen työn pääsy – sukupuoli- ja ikäjakauma (%) (lfsa_etgar).

²¹ IMF Staff Discussion Note, Youth Unemployment in Advanced Economies in Europe: Searching for Solutions, December 2014, s. 9.

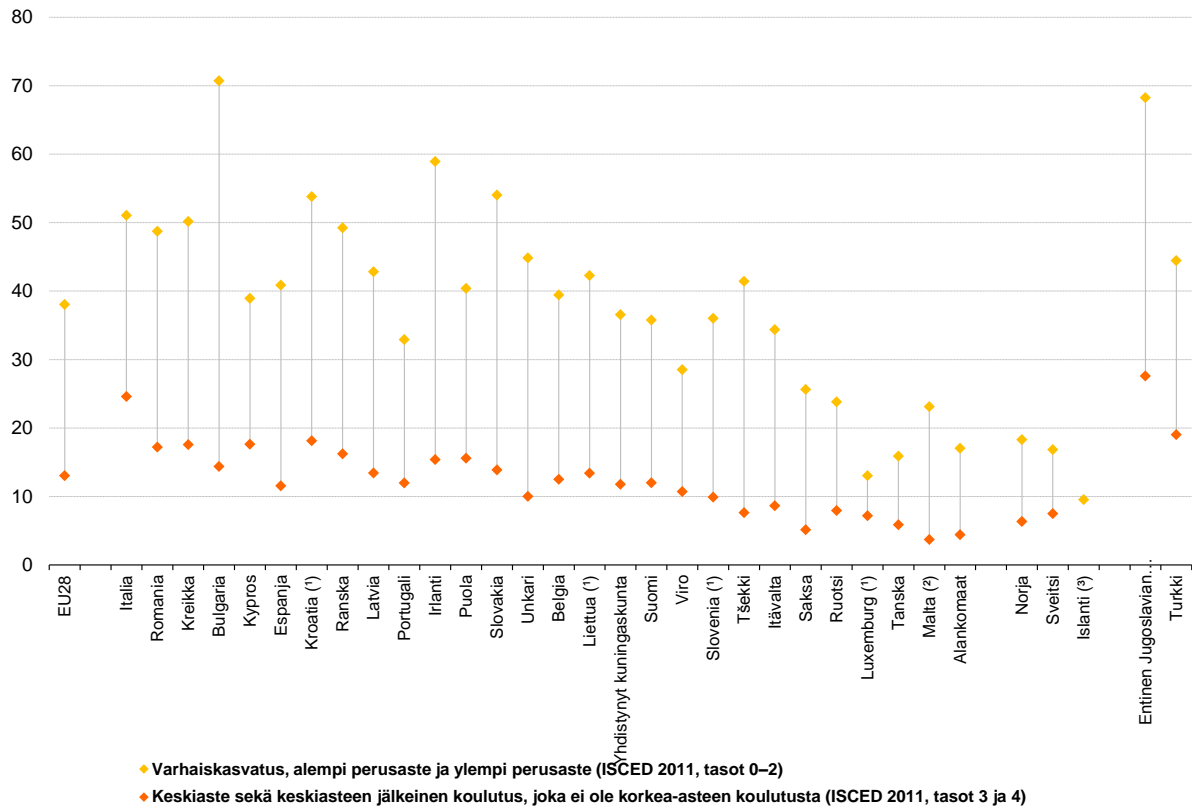
²² Eichhorst, W. Fixed-term contracts. IZA World of Labor 2014: 45 doi: 10.15185/izawol.45.

Rakenteellinen haaste (2): koulutusjärjestelmien tulokset

Heikot tulokset perustaitojen²³ mutta myös monialaisten taitojen²⁴ saavuttamisessa ovat merkittävä työllistyvyyden este.

Monissa jäsenvaltioissa on edelleen paljon matematiikassa, lukutaidossa ja luonnontieteellisessä osaamisessa heikosti menestyviä.

Kuvio 6 – Sekä työelämän että koulutuksen ulkopuolella olevien 20–24-vuotiaiden osuus koulutustason mukaan, 2016

Lähde: Eurostat, työvoimatutkimus [edat_ifse_21] ja [lfsa_pgaed].

²³ Nyky-yhteiskunnassa elämisen edellyttämät taidot, esim. kuuntelu-, puhe-, luku-, kirjoitus- ja laskutaito.

²⁴ Taidot, joiden ei yleensä katsota liittyvän tiettyyn työhön, tehtävään, tieteenaan tai osaamisalueeseen ja joita voidaan käyttää monenlaisissa tilanteissa ja työyhteisissä (esim. organisointitaidot).

Koulunkäynnin varhain keskeyttäneiltä nuorilta puuttuvat väistämättä taidot ja tutkinto.²⁵ Heillä on siksi todennäköisesti vakavia ja jatkuvia ongelmia työmarkkinoilla.²⁶

Riski jäädä työttömäksi ja työmarkkinoiden ulkopuolelle on suurin nuorilla, jotka ovat suorittaneet vain ylemmän perusasteen opinnot. Vuonna 2016 15–24-vuotiaiden ikäryhmän työttömyysaste oli EU:ssa keskimäärin 18,7 prosenttia, mutta alhaisen osaamistason omaavilla se oli peräti 28 prosenttia. Samoin NEET-asteet olivat huomattavasti korkeammat alhaisen osaamistason omaavilla nuorilla kuin nuorilla, joilla on vähintään toisen asteen koulutus (katso kuvio 6).

Toisen asteen koulutuksen suorittaneiden työllisyysasteet ovat kauttaaltaan korkeammat kuin niiden, joilla ei ole toisen asteen tutkintoa. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työllisyysasteet ovat puolestaan korkeammat kuin pelkästään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden. Tämän osalta tilanne vaihtelee huomattavasti jäsenvaltioiden välillä: vuonna 2016 vähintään toisen asteen tutkinnon vastikään suorittaneiden (20–34-vuotiaat) työllisyysaste ylitti 85 prosenttia Maltassa, Saksassa, Alankomaissa, Ruotsissa, Itävallassa, Tšekissä, Luxemburgissa ja Unkarissa. Se oli alle 70 prosenttia Kyproksessa, Romaniassa, Espanjassa, Italiassa ja Kreikassa.²⁷

²⁵ Ks. myös talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa koskevat tietokoosteet koulunkäynnin varhaisesta keskeyttämisestä ja työmarkkinoiden tarpeita vastaavasta osaamisesta.

²⁶ Scarpetta S., A. Sonnet and T. Manfredi, 'Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?', OECD Social, Employment and Migration Papers, No. 106, 2015.

²⁷ Ks. Eurostat, työvoimatutkimus, niiden nuorten (20–34-vuotiaat) työllisyysaste, jotka ovat suorittaneet korkeimman koulutusasteensa enintään 3 vuotta sitten

Rakenteellinen haaste (3): laadukkaan työkokemuksen hankkimismahdollisuudet

Laadukkaat oppisopimus- ja harjoittelupaikat helpottavat merkittävästi koulutuksesta työelämään siirtymistä. Niiden kautta nuoret saavat käytännön työkokemusta ennen kuin aloittavat varsinaisessa työpaikassaan.

Oppisopimuskoulutus määrittellään ammatillisen koulutuksen ohjelmaksi, jossa vuorottelevat yrityksessä tapahtuva harjoittelu (käytännön työkokemusjaksot työpaikalla) ja koulussa tapahtuva opiskelu (teoreettiset tai käytännön opiskelujaksot koulussa tai koulutuskeskuksessa). Koulutuksen suoritettuaan opiskelija saa kansallisesti tunnustetun ammatillisen perustutkintotodistuksen. Yleensä työnantajan ja oppisopimusoppilaan välillä on sopimussuhde ja oppilas saa työstään palkkaa.²⁸

Näytön mukaan oppisopimusopiskelijoiden on helppo työllistyä. He löytävät helpommin työtä, pysyvät työpaikassa pidempään ja saavat parempaa palkkaa kuin pelkästään koulussa opiskelleet ikätoverinsa. Oppisopimusjärjestelmien on osoitettu lisäävän huomattavasti onnistuneen koulutuksesta työelämään siirtymisen todennäköisyyttä. Useimmissa oppisopimusjärjestelmissä noin 60–70 prosenttia oppisopimusopiskelijoista saa työpaikan heti koulutuksen päätyttyä. Kun koulutuksen päättymisestä on kulunut 6–12 kuukautta, työtä saaneiden opiskelijoiden osuus on vielä suurempi ja usein yli 80 prosenttia. Maissa, joissa on käytössä pitkälle kehitettyjä oppisopimusmalleja ja työssäoppimista (Tanska, Saksa, Alankomaat ja Itävalta), ammatillisesta koulutuksesta

eivätkä ole koulutuksessa, koulutustason mukaan, edat_lfse_24.

²⁸ European Commission, Education and Training Monitor 2015.

hiljattain valmistuneiden työttömyysosuus on lähellä tai vastaa korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden työttömyysosuutta.²⁹

Joissakin jäsenvaltioissa hyvin harvat nuoret kuitenkin pääsevät laadukkaaseen oppisopimuskoulutukseen. Työssäoppimisen ja etenkin oppisopimuskoulutuksen lisääminen on yksi yksinkertaisimmista tavoista yhdistää työnantajien tarpeet ammattikoulutusjärjestelmien tarjoamaan koulutukseen kaikkialla Euroopassa.³⁰

Harjoittelulla tarkoitetaan yleensä rajallista työharjoittelujaksoa, jonka opiskelijat tai koulutuksensa hiljattain päättäneet nuoret suorittavat. Harjoittelu voi kestää muutamasta viikosta muutamaan kuukauteen. Siitä ei välttämättä tehdä työsopimusta, eikä se yleensä ole osa virallista koulutusta.

Yhä useammat nuoret suorittavat harjoittelujakson opintojensa aikana tai niiden jälkeen. Se voi auttaa heitä hankkimaan sopivaa kokemusta ja saamaan jalansijaa työmarkkinoilla. Harjoittelua koskevassa Eurobarometri-tutkimuksessa kävi ilmi, että lähes joka toinen 18–35-vuotiaiden ikäryhmään kuuluva nuori oli suorittanut ainakin yhden harjoittelujakson. Kymmenestä harjoittelun suorittaneesta seitsemän totesi harjoittelusta olleen hyötyä varsinaisen työpaikan saamisessa.³¹

Useissa tutkimuksissa on todettu, että työharjoittelu parantaa tehokkaasti harjoittelijan mahdollisuuksia saada työpaikka.³² Tämä pätee etenkin

harjoitteluun, joka on osa aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä: tämän tyyppisen harjoittelujakson suorittaneet löytävät varsinaisen työpaikan helpommin ja nopeammin kuin sitä suorittamattomat. Joidenkin harjoittelupaikkojen laatu herättää kuitenkin yhä enemmän huolta. Käytettävissä olevan näytön perusteella huoleen on aihetta: ongelmana ovat etenkin riittämätön oppimissisältö ja heikot työehdot.³³

Harjoittelua avoimilla markkinoilla säännellään paljon vähemmän kuin harjoittelua, joka on osa aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteitä. Vaikka työehtoja yleensä noudatetaan, monissa maissa voi olla seuraavia ongelmia: riittämättömät oppimissisällöt, läpinäkymättömät palkkauskäytännöt, liian pitkät harjoittelujaksot ja harjoittelun asianmukaista tunnustamista koskevien sääntöjen puute.³⁴

Rakenteellinen haaste (4): julkisten työvoimapalvelujen valmiudet taata, että nuorille tarjotaan räätälöityjä palveluja ja tukea

Vaikka monissa jäsenvaltioissa on tehty uudistuksia, liian monilla julkisilla työvoimapalveluilla ei edelleenkään ole valmiuksia tarjota nuorille heidän nimenomaiseen profiiliinsa perustuvaa henkilökohtaista neuvontaa ja riittävää tukea.³⁵

Henkilökohtainen neuvonta on osoittautunut tehokkaaksi tavaksi auttaa

Factors – A Guidebook for Policy Planners and Practitioners, 2013.

²⁹ Eurofound, Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status (Austria, Finland, Spain and UK), 2017. Ks. myös European Youth Forum, Interns Revealed – A survey on internship quality in Europe, 2011, ja Flash Eurobarometer 378: The experience of traineeships in the EU, 2013.

³⁰ European Commission, Education and Training Monitor 2015.

³¹ Tutkimuksen mukaan 46 prosentilla vastaajista oli vähintään yksi harjoittelukokemus. Flash Eurobarometer 378: The experience of traineeships in the EU, 2013.

³² European Commission, Apprenticeship and Traineeship Schemes in EU27: Key Success

³³ European Commission, Staff Working Document, Applying the Quality Framework for Traineeships, 2016.

³⁴ European Network of Public Employment Services (2015), Report on PES implementation of the Youth Guarantee, 2015 ja 2016.

²⁹ European Commission, Apprenticeship and Traineeship Schemes in EU27: Key Success Factors – A Guidebook for Policy Planners and Practitioners, 2013.

³⁰ European Commission, Education and Training Monitor 2015.

³¹ Tutkimuksen mukaan 46 prosentilla vastaajista oli vähintään yksi harjoittelukokemus. Flash Eurobarometer 378: The experience of traineeships in the EU, 2013.

³² European Commission, Apprenticeship and Traineeship Schemes in EU27: Key Success

nuoria. Se kuitenkin edellyttää resursseja: rahoitusta, (neuvontaa antavaa) henkilöstöä, asiantuntemusta ja hallinnollisia valmiuksia. Neuvonta onnistuu yleensä parhaiten silloin, kun nuori on "valmis työhön", mutta tehostettu tuki saattaa tuottaa tuloksia myös vaikeammin työllistettävissä ryhmissä, kun käytetään henkilökeskeistä lähestymistapaa. Tässä lähestymistavassa yhdistyvät useat tekijät (neuvonta, koulutus ja erityyppiset työnvälityspalvelut)³⁶ ja siihen liittyy yhteistyötä, joka on laajempaa kuin perinteiset aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpiteet (esimerkiksi kumppanuudet nuorison parissa työskentelevien kansalaisjärjestöjen kanssa).³⁷

3. POLITIIKAN KEINOT POLIITTISIIN HAASTEISIIN VASTAAMISEKSI

Edellä kuvattuihin haasteisiin vastaaminen edellyttää monissa jäsenvaltioissa työmarkkinasääntelyn sekä koulutus- ja työnhakujärjestelmien uudistamista. Se on ainoa tapa helpottaa ratkaisevalla tavalla nuorten koulutuksesta työelämään siirtymistä ja parantaa heidän työllistyvyyttään.

Politiikan keinoja olisi myös analysoitava sukupolvien välisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Elintaso on noussut vuosikymmenien ajan, mutta nyt saattaa käydä niin, että tämän päivän nuorista eurooppalaisista tulee vähemmän varakkaita kuin vanhemmistaan. Vielä ei tiedetä, miten kriisi ja talouden rakenteelliset muutokset loppujen lopuksi vaikuttavat nuoriin. Se riippuu paljolti nuorten työmarkkinoiden toimivuudesta ja nuorten koulutustasosta tulevina vuosina

³⁶ What works for the labour market integration of youth at risk, Mutual Learning Programme, thematic paper prepared for the High Level Learning Exchange, Stockholm, February 2016; Kluve, J., Youth labour market interventions, IZA World of Labour, 2014.

³⁷ Ks. talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa koskeva tietokooste julkisista työvoimapolitiikoista.

sekä nuorten työllistyvyyttä tukevien politiikkojen vaikutuksesta.³⁸

Rakenteellinen haaste: työmarkkinoiden segmentoituminen

Poliittisia keinoja ovat seuraavat:

- Käytetään kohdennettuja ja hyvin suunniteltuja palkka- ja työhönottotukia, joilla kannustetaan työnantajia luomaan työtilaisuuksia etenkin sellaisille nuorille, joiden on vaikeampi päästä työmarkkinoille. Tukijärjestelmien ehtona voisi esimerkiksi olla nuoren pitäminen työssä tietyn ajan tukikauden päättymisen jälkeen. Nollavaikutuksen tai korvausvaikutusten estämiseksi järjestelmiä olisi seurattava ja arvioitava ja niiden olisi oltava riittävän tarkasti kohdennettuja.³⁹
- Uudistetaan sopimusjärjestelyjä etenkin yhdenmukaistamalla vakinaisten ja määräaikaisten työsuhteiden takaamaa suojelua ja oikeuksia. Näin noudatettaisiin Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatetta 5. Tämän periaatteen mukaan työntekijöillä on työsuhteen tyypistä ja kestosta riippumatta oikeus oikeudenmukaiseen ja yhdenvertaiseen kohteluun työolojen,

³⁸ European Commission, Employment and Social Developments in Europe – Annual Review 2017.

³⁹ Nollavaikutuksella tarkoitetaan työpaikkojen luomista työttömille, jotka olisivat löytäneet työtä muutenkin ja jopa ilman tukea. Korvausvaikutus viittaa kilpailun vääristymiseen niin, että tuki aiheuttaa työpaikkojen vähenemistä. Työpaikkoja menetetään yrityksissä, jotka eivät saa tukea. Suorasta korvausvaikutuksesta on kyse, kun olemassa oleva työpaikka korvataan tuetulla työpaikalla, eli esimerkiksi vanhempi työntekijä korvataan tuetuilla nuoremmilla työntekijöillä. Ilman tukea aiempi työntekijä säilyttäisi työpaikkansa. Epäsuorasta korvausvaikutuksesta on kyse, kun tuettu työntekijä otetaan avoimeen työpaikkaan, johon ilman tukea olisi otettu toinen hakija. Työntekijät, joita ei tueta, voidaan sulkea pois tai heidän sijastaan palkataan halvempia, tuettuja työntekijöitä.

sosiaalisen suojelun saatavuuden ja koulutuksen osalta.⁴⁰

- Tuetaan yrittäjäksi haluavia nuoria tarjoamalla yrityksen perustamisvaiheen tukipalveluja ja tiedottamalla itsenäiseen ammatinharjoittamiseen liittyvistä mahdollisuuksista.
- Edistetään työvoiman liikkuvuutta antamalla nuorille tietoa tilaisuuksista, joita on tarjolla eri alueilla ja eri maissa.

Rakenteellinen haaste: koulutusjärjestelmien tulokset

Poliittisia keinoja ovat seuraavat:

- Varmistetaan investoinnit koulutusjärjestelmiin ja parannetaan koulutusjärjestelmien toimintaa, jotta voidaan turvata laadukkaat oppimistulokset.⁴¹
- Toteutetaan varhaista koulunkäynnin keskeyttämistä koskevia kokonaisvaltaisia strategioita.
- Tunnustetaan arkioppiminen ja epävirallinen oppiminen (myös nuorisotyön, liikkuvuuskokemusten, vapaaehtoistyön tai avointen oppimisresurssien kautta saavutetut oppimistulokset).
- Tarjotaan koulupudokkaille ja vähäisen ammattitaidon hankkineille nuorille polkuja, joita pitkin palata koulutukseen, esimerkiksi toisen mahdollisuuden tarjoavia koulutusohjelmia.⁴²

⁴⁰ Euroopan komissio, tiedonanto Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta, 2017.

⁴¹ Oppimistuloksilla tarkoitetaan tietoja siitä, mitä oppija tietää, ymmärtää ja pystyy tekemään oppimisprosessin päätteeksi. Laajemmin niillä viitataan vaikutuksiin, joita opiskelulla on henkilön koulutukseen, elämään tai asemaan yhteiskunnassa.

⁴² Taitojen parantamistoimenpiteitä voidaan tehostaa monin tavoin: ne voivat esimerkiksi perustua yleissivistävän koulutuksen, ohjauksen, ammatillisen koulutuksen ja aidossa työympäristössä hankitun työkokemuksen yhdistämiseen sekä julkisen työvoimapolun, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen tarjoajien sekä työmarkkinaosapuolten tiiviiseen yhteistyöhön, jolla varmistetaan, että ohjelmat vastaavat työmarkkinoiden tarpeita. Lisää ohjeistusta on julkaisussa European

Rakenteellinen haaste: laadukkaan työkokemuksen hankkimismahdollisuudet

Poliittisia keinoja ovat seuraavat:

- Autetaan nuoria saamaan työkokemusta koulutuksen aikana ja hankkimaan työmarkkinoilla tarvittavaa ammattitaitoa uudistamalla ammattikoulutusjärjestelmiä, tarjoamalla enemmän ja parempia oppisopimuspaikkoja sekä lisäämällä oppilaitosten yhteistyötä työnantajien kanssa.
- Luodaan oppisopimuskoulutusta koskeva kattava ja johdonmukainen sääntelykehys, jossa määritetään selkeästi kaikkien osapuolten vastuut, oikeudet ja velvollisuudet.
- Tarjotaan pienille, keskisuurille ja mikroyrityksille tukea oppisopimusohjelmien perustamiseen ja edistetään työnantajien ja viranomaisten välisiä kustannustenjakojärjestelyjä.
- Tehdään oppisopimusjärjestelmiä tunnetuksi tiedottamalla ja uraohjauksen yhteydessä.
- Varmistetaan oppisopimuspaikkatarjoustun avoimuus ja mahdollisuus tutustua näihin tarjouksiin julkisten ja yksityisten työvoimapolun tuella.
- Perustetaan oppisopimuskoulutusta koskeva laadunvarmistusjärjestelmä, jolla varmistetaan hyväksytyyn ja tunnustettuun ammattipätevyyteen johtavien oppimistulosten pätevä, luotettava ja tasapuolinen arviointi.
- Varmistetaan, että työehdot harjoittelupaikoissa ovat tyydyttävät (työaika, harjoittelun kesto, sairaus- ja muut lomat).
- Varmistetaan, että harjoittelupaikkojen oppimissisältö on riittävä (harjoittelusopimus, josta käyvät ilmi oppimistavoitteet ja jossa nimetään ohjaaja, joka opastaa harjoittelijaa hänelle osoitetuissa työtehtävissä sekä seuraa ja arvioi hänen edistymistään).
- Edistetään harjoittelun aikana hankittujen tietojen, taitojen ja

Commission, Staff Working Document accompanying the Communication *The Youth Guarantee and the Youth Employment Initiative three years on*, 2016, s. 108.

osaamisen tunnustamista ja validointia ja kannustetaan harjoittelun tarjoajia antamaan niistä arviointiin perustuva todistus.

Rakenteellinen haaste: julkisten työvoimapalvelujen valmiudet taata, että nuorille tarjotaan räätälöityjä palveluja ja tukea

Poliittisia keinoja ovat seuraavat:

- Kannustetaan nuoria rekisteröitymään työllisyyspalvelujen piiriin varmistamalla, että heidän saatavillaan on kattavat tiedot tarjolla olevista palveluista ja tuesta (mukana myös nuorisojärjestöt, koulut, sosiaalipalvelut ja kansalaisjärjestöt).
- Aktivoidaan nuorisoa, parannetaan heidän taitojaan ja kohdennetaan heille tukea esimerkiksi profiloinnin, yksilöllisten toimintasuunnitelmien sekä aktivointitoimenpiteiden, kuten koulutuksen ja harjoittelupaikkojen, kautta.
- Osoitetaan tietyille henkilöstölle erityistehtäväksi tarjota palveluja ja tukea nuorille työnhakijoille ja tehdä yhteistyötä koulujen kanssa, sellaisten koulunsa päättäneiden nuorten tavoittamiseksi, jotka eivät ole vielä rekisteröityneet julkisten työllisyyspalvelujen piiriin.
- Yksinkertaistetaan menettelyjä ja tarjotaan yksilöllisempää neuvontaa ottamalla käyttöön palveluohjaukseen perustuva lähestymistapa ja parantamalla nuorten ohjaamista rekisteröitymisestä yksilöllisen toimintasuunnitelman tekemiseen ja harjoittelupaikan löytämiseen (tarkoituksena tarvittavien keskustelukumppaneiden ja palvelujen vähentäminen).
- Kannustetaan julkisia työvoimapalveluja olemaan aktiivisesti yhteydessä työnantajiin työllistymis- ja koulutustilaisuuksien löytämiseksi nuorille.

EU:n jäsenvaltioiden sitoutuminen nuorten koulutuksesta työelämään siirtymistä helpottavien nuorisotakuujärjestelmien perustamiseen

kattaa useimmat näistä poliittisista keinoista.⁴³ Tämän sitoumuksen (jota vahvistaa sen sisällyttäminen Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariin yhtenä sen periaatteista) mukaisesti jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kaikille alle 25-vuotiaille⁴⁴ nuorille tarjotaan laadukas työ-, jatkokoulutus-, oppisopimus- tai harjoittelupaikka neljän kuukauden kuluessa koulutuksen päättämisestä tai työttömäksi joutumisesta.

4. POLIITTISEN TILANTEEN TARKASTELU

Jäsenvaltioissa on viime vuosina tehostettu kaikkien niiden poliittisten keinojen käyttöä, joilla torjutaan nuorisotyöttömyyttä ja nuorten työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämistä. Tämä liittyy nuorisotakuun täytäntöönpanoon ja sen yhteydessä toteutettavaan kattavaan ja johdonmukaiseen rakenneuudistuskokonaisuuteen, jonka tarkoituksena on helpottaa nuorten siirtymistä koulutuksesta työelämään.

Seuraavassa esitellään joitakin erityisen onnistuneita tai lupaavia käytäntöjä.⁴⁵

Takuu nuorille ("Garantie jeunes", Ranska)

Tässä toimenpiteessä tartutaan useisiin edellä kuvatuista rakenteellisista haasteista.

Toimenpide käynnistettiin vuoden 2013 jälkipuoliskolla pilottihankkeena, ja se jatkui joulukuuhun 2017 saakka. Tarkoituksena on auttaa 18–25-vuotiaita haavoittuvimpia NEET-nuoria itsenäistymään ja pääsemään polulle, joka johtaa pysyvään osallisuuteen ja työllistymiseen. Nuoret valitsee toimikunta, johon kuuluu edustajia

⁴³ Nuorisotakuun perustamisesta 22. huhtikuuta 2013 annettu neuvoston suositus.

⁴⁴ Joissakin jäsenvaltioissa nuorisotakuu on ulotettu koskemaan kaikkia alle 29-vuotiaita nuoria.

⁴⁵ European Commission, Commission Staff Working Document accompanying the Communication *The Youth Guarantee and Youth Employment Initiative three years on*, 2016.

Ranskan julkisesta työvoimapalvelusta (Pôle Emploi ja "missions locales"), sosiaalipalvelukeskuksista, ennaltaehkäisyverkostoista, departementin valtuustosta, opetusministeriöstä ja muista köyhyyden vastaisista järjestöistä.

Toimenpiteessä yhdistyvät tehostettu neuvonta, työharjoittelu ja tarveharkintainen kuukausiavustus. Se perustuu vuoden mittaiseen vastavuoroiseen sopimukseen (uusittavissa kerran), johon nuori ja paikallinen nuorisotyövoimatoimisto (mission locale) sitoutuvat. Sopimus (joka sisältää tavoitteita ja koulutusmoduuleja) laaditaan yhteistyössä nuoren kanssa.

"Polku" alkaa 6–8 viikon ajanjaksolla, jonka aikana nuori osallistuu (perus- tai pehmeiden taitojen) kollektiivisiin työpajoihin. Seuraavaksi nuori saa yksilöllistä ohjausta neuvojalta ja suorittaa sen rinnalla useita työharjoitteluja ja osallistuu mahdollisesti koulutukseen.

Hankkeen innovatiivisuus perustuu työpainotteiseen lähestymistapaan: nuorella on mahdollisuus saada useita työkokemuksia, joita voidaan täydentää koulutuksella. Kuukausiavustus on monelle nuorelle arvokas turvaverkko. Tärkeä onnistumistekijä ovat toimivat kumppanuudet paikallisten työnantajien kanssa.

Rakenteellinen haaste: työmarkkinoiden segmentoituminen

Ensimmäinen haaste ("Prvi izziv", Slovenia)

Slovenialaisella Ensimmäinen haaste -ohjelmalla tuetaan yli 2 800 nuoren työllistymistä. Siinä nuorelle tarjotaan kolmen kuukauden koeaika, jonka kuluessa hän tutustuu työnantajaansa, työtehtäviinsä ja työpaikkaansa. Koeajan päätyttyä työnantajalle maksetaan vuoden ajan palkkatukea nuoren työllistämiseksi, jos sekä työnantaja että työntekijä sitä haluavat.

Nuorten kannustaminen itsensä työllistämiseen ("SELFIEmployment", Italia)

Maaliskuussa 2016 käyttöön otetulla SELFIEmployment-rahoitusvälineellä tuetaan nuoria, jotka haluavat ryhtyä itsenäisiksi ammatinharjoittajiksi, helpottamalla mikroluottojen (enintään 25 000 euroa) ja pienten luottojen (enintään 50 000 euroa) saamista. Välineen koko rahoituskapasiteetti on noin 137 000 000 euroa, ja se on voimassa 31. joulukuuta 2020 asti.

SELFIEmployment-välineellä autetaan nuoria, jotka haluavat perustaa yrityksen ja työllistää itse itsensä mutta eivät yleensä saa rahoitusta perinteisten kanavien kautta. Jos yritysidea arvioidaan hyväksi, nuorelle voidaan myöntää lainajärjestely SELFIEmployment-rahastoksi kutsutun kansallisen kierrätettävän rahaston kautta. Yrityksen perustamiseen liittyvien riskien vähentämiseksi luoton saamisen ehtona on osallistuminen alueellisen kauppakamarin järjestämään koulutukseen. Nuorelle on myös tarjolla tukipalveluja 12 kuukauden ajan lainasopimuksen allekirjoittamisesta.

Rakenteellinen haaste: koulutusjärjestelmien tulokset

Nuorisovalmennus ("Jugendcoaching", Itävalta)

Nuorisovalmennuksella pyritään vähentämään koulunkäynnin keskeyttämistä ja helpottamaan koulutuksesta työelämään siirtymistä tarjoamalla maksutonta yksilöllistä tukea ja ohjausta koulutukseen ja työllistymiseen liittyvissä asioissa sekä nuoren mahdollisissa henkilökohtaisissa tai sosiaalisissa ongelmissa.

Valmennuksen kohteena on kolme nuorisoryhmää: alle 19-vuotiaat koulupudokkuusvaarassa olevat tai koulutusjärjestelmästä (koulusta, oppisopimuspaikasta) jo lähteneet nuoret sekä alle 24-vuotiaat erityisopetusta tarvitsevat ja/tai vammaiset nuoret. Nuorisovalmennuksessa on kolme vaihetta. Tehostetuinta tuki on vaiheessa 3 (palveluohjaus), joka kestää enintään vuoden.

Tämän ohjelman onnistumiseen on vaikuttanut kaksi tekijää. Ensinnäkin lähestymistapa on joustava ja kokonaisvaltainen (se perustuu nuorisovalmentajien, koulujen, julkisen työvoimapalvelun, sosiaalityöntekijöiden, nuoren ympäristön sekä tarvittaessa työnantajien ja muiden sidosryhmien, esimerkiksi kuntien, väliseen tiiviiseen yhteistyöhön). Tämä tarkoittaa, että palvelu on henkilökeskeistä ja se voidaan räätälöidä tukemaan moniongelmaisia asiakkaita. Toinen menestystekijä on laadukas seurantajärjestelmä, jonka ansiosta nuorisovalmennusta voidaan jatkuvasti parantaa.

Sillanrakennusta koulutukseen ("Brobygning til Uddannelse", Tanska)

Tanskalaisessa Sillanrakennusta koulutukseen -hankkeessa nuorille tarjotaan tiedollista, sosiaalista ja henkilökohtaista valmennusta tarkoituksena saada heidät osallistumaan ammatillisen koulutuksen ohjelmiin ja valmistumaan niistä. Hanketta, jota hallinnoi valtakunnallisesti julkinen työvoimapalvelu, toteutetaan 12 kunnassa eri puolilla maata. Siinä on mukana 44 ammatillista kumppanioppilaitosta ja 52 paikallista työvoimatoimistoa. Oppilaitokset saavat erityisrahoitusta, jolla tuetaan niiden osallistumista hankkeeseen.

Sillanrakennuskurssit pidetään oppilaitoksissa, joissa kurssilaiset opiskelevat yhdessä muiden, tavanomaisilla ammattikoulutuskursseilla opiskelevien kanssa. Kaikilla osallistujilla on kiinteä lukujärjestys, ja yleensä he voivat osallistua erilaisille kursseille, suorittaa lyhyitä työharjoitteluja ja työhöntutustumisia osana ammattikoulutuskursseja. Tarvittaessa nuorille tarjotaan perustason luku-, kirjoitus- ja laskutaitokursseja. Jokaisella nuorella on myös henkilökohtainen koulutusmentori. Hankkeen päätarkoituksena on auttaa sosiaaliavustusten varassa eläviä nuoria siirtymään ammatilliseen koulutukseen ja löytää kullekin "oikea" koulutusväylä. Sillanrakennuskurssit kestävät yleensä 15 viikkoa, mutta kesto voi vaihdella nuoren tarpeiden mukaan.

Hankkeessa on innovatiivista sosiaaliturvan varassa elävien nuorten tiivis, "kädestä pitäen" -ohjaaminen heidän siirtyessään koulutukseen, eli siltojen rakentaminen sosiaaliturva- ja koulutusjärjestelmien välille. Keskeisiä menestystekijöitä ovat työvoimatoimistojen ja oppilaitosten välinen tiivis yhteistyö sekä mentoreiden tarjoama yksilöllinen ohjaus.

Rakenteellinen haaste: laadukkaan työkokemuksen hankkimismahdollisuudet

Siirtymisharjoittelu ("stage de transition professionnelle", Belgia)

Siirtymisharjoittelu, joka käynnistyi toukokuussa 2013, on Brysselin alueella Belgiassa toteutettava aktiivisen työvoimapolitiikan toimenpide. Sen kohteena ovat julkisten työllisyyspalvelujen piiriin rekisteröityneet nuoret ja opiskelijat, jotka ovat suorittaneet korkeintaan toisen asteen koulutuksen.

Osallistujat voivat työskennellä yrityksissä 3–6 kuukautta ja siten saada ensimmäisen työkokemuksensa ja parantaa taitojaan työssäoppimisen kautta. Toimenpiteessä painotetaan erityisesti nuorten valmennusta ja seurantaa.

Moderni oppisopimusohjelma ("Modern Apprenticeship programme", Yhdistynyt kuningaskunta)

Tällä ohjelmalla pyritään nostamaan oppisopimuspaikkojen määrä Skotlannissa 30 000:een vuoteen 2020 mennessä, kun niitä oli vuosina 2013–2014 25 000. Lisäksi varmistetaan, että oppisopimuskoulutus liittyy läheisesti talouskasvualoihin ja aloihin, joille syntyy työpaikkoja, laatimalla ammattitaitoinvestointisuunnitelmia ja alueellisia ammattitaitoarviointeja. Erityisenä painopisteenä on STEM-aineisiin (luonnontieteet, teknologia, insinööritieteet ja matematiikka) liittyvien oppisopimuspaikkojen luominen.

Rakenteellinen haaste: julkisten työvoimapalvelujen valmiudet taata, että nuorille tarjotaan räätälöityjä palveluja ja tukea

Elinikäisen uraohjauksen keskuskeskukset ("Osnivanje centara za cjelozivotni razvoj karijere, CISOK", Kroatia)

Kroatiassa on 11 elinikäisen uraohjauksen keskusta (CISOK), jotka tarjoavat maksutonta uraohjausta kaikenikäisille kansalaisille. Niiden erityisenä painopisteenä ovat nuoret, myös työelämän ulkopuolella olevat NEET-nuoret, jotka eivät ole rekisteröityneet julkisten työllisyyspalvelujen piiriin. Keskusten määrä on tarkoitus nostaa 22:een vuoteen 2020 mennessä.

Toiminnassa yhdistyvät verkkopohjaiset palvelut (itsearviointilomakkeet, työnvälityssivusto), jotka ovat käytettävissä verkkoportaalin (www.cisok.hr) kautta, ja henkilökohtaiset palvelut, joihin kuuluvat uranhallintataitoja koskeva yksilöllinen ja ryhmäneuvonta sekä työnhakutekniikkaa käsittelevät työpajat.

Keskukset ovat tuottaneet tulosta useiden innovatiivisten käytäntöjen ansiosta. Palvelujen rahoitus ja tarjoaminen perustuvat laajaan kumppanuusmalliin, jossa ovat mukana kunnat, Kroatian keskuskauppakamari sekä kauppa- ja käsiteollisuuskamari, kansalais- ja nuorisojärjestöjä, työnantajia ja kouluja sekä työmarkkinaosapuolet. Elinikäisen uraohjauksen keskusten palvelumalli on joustava, ja palvelut on mukautettu paikallisiin olosuhteisiin, esimerkiksi työmarkkinoiden tarpeisiin ja kumppaniorganisaatioihin.

Lisäksi vuotuisilla toimintasuunnitelmissa ja säännöllisillä seurantaraporteilla varmistetaan, että palvelujen tarjontaa ja rakennetta voidaan parantaa palautteen perusteella. Neuvontatuki perustuu malliin, jossa yksilölliset palvelut räätälöidään kunkin yksittäisen käyttäjän profiiliin mukaan. Elinikäisen uraohjauksen keskuskeskukset eivät myöskään toimi samoissa tiloissa kuin julkiset

työvoimatoimistot, jolloin vältetään kielteiset ennakkokäsitykset, joita joillakin käyttäjillä voi olla julkisesta työvoimapalvelusta.

Ohjaamot (Suomi)

Suomen kunnissa avattiin vuonna 2015 nuorille tarkoitettuja keskitettyjä palvelupisteitä, Ohjaamoja. Ohjaamoissa tarjotaan matalan kynnyksen palveluja kaikille alle 30-vuotiaille. Niiden toimintaan kuuluvat henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan, urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittämiseen sekä koulutautumisen ja työllistymisen tukeminen.

Tarkoituksena on tehostaa ja yksinkertaistaa nuorille tarkoitettuja palveluja ja karsia päällekkäisiä toimintoja. Ohjaamojen innovatiivinen, pitkän aikavälin tavoite on kehittää integroitu uraohjausmalli, jossa yhdistyvät kasvokkain tarjottava palvelu ja monikanavaiset verkkopalvelut. Ohjaamon ammattilaiset ovat omien taustaorganisaatioidensa työntekijöitä, mutta toimivat käytännössä keskuksen yhteisissä tiloissa. Sen lisäksi, että kumppaniorganisaatiot jakavat samat tilat, ne toimivat yhteisen brändin alaisuudessa ja muodostavat verkoston, jolla on yhteinen digitaalinen alusta.

Ohjaamojen käytössä on toiminnallisia palveluja, jotka sekä auttavat tunnistamaan nuorten tarpeet että vahvistavat nuorten toimintakykyä ja arjessa pärjäämistä. Ohjaamot toimivat nuorten tukena, kunnes tilanteeseen löydetään pidempikestoinen ratkaisu esimerkiksi yhteistyöverkoston tarjoamien palveluiden kautta tai nuoren siirtyessä opintoihin tai työelämään.

Hanke perustuu vahvasti kumppanuusajatteluun. Ohjaamojen laajaan yhteistyöverkostoon kuuluu erilaisia viranomaisia, kuten työvoimatoimiston, kunnan sosiaali- ja terveystieteiden palvelujen ja nuorisopalvelujen sekä Kansaneläkelaitoksen asiantuntijoita, sekä oppilaitoksia ja työpajoja. Lisäksi mukana on joukko kansalaisjärjestöjä ja vapaaehtoistyötä

tekeviä ja muita nuorten parissa toimivia tahoja. Ohjaamo toimii myös nuorten ja yrittäjien ja yrittäjäjärjestöjen välisenä linkkinä. Nuoret osallistuvat aktiivisesti Ohjaamojen toiminnan suunnitteluun ja arviointiin ja ovat mukana niiden päivittäisessä toiminnassa.

Jotta Ohjaamot olisivat helposti saavutettavissa, ne sijaitsevat keskeisillä paikoilla, joihin nuorten on helppo tulla, kuten ostoskeskuksissa. Ne eivät myöskään tue pelkästään heikommassa asemassa olevia nuoria, jotta vältettäisiin leimautuminen kohdeväestön parissa.

Nuorisotukihenkilöt ("Младешки медиатор", Bulgaria)

Vuonna 2015 käynnistetyssä nuorisotukihenkilöitä koskevassa toimenpiteessä pyritään tunnistamaan, tavoittamaan ja aktivoimaan NEET-nuoria, jotka eivät ole rekisteröityneet työllisyyspalvelujen piiriin. Korkeakoulututkinnon suorittaneita työttömiä nuoria on koulutettu nuorisotukihenkilöiksi, joita työskentelee nyt kuntien palveluksessa eri puolilla Bulgariaa.

Nuorisotukihenkilöt toimivat välittäjinä työmarkkinoiden ulkopuolella olevien nuorten ja sosiaali-, terveydenhuolto-, koulutus- ja muita palveluja tarjoavien julkisten laitosten välillä. Heidän tehtäviinsä kuuluvat työllisyyspalvelujen piiriin rekisteröitymättömien NEET-nuorten tunnistaminen ja tavoittaminen, heidän yksilöllisten tarpeittensa määrittäminen, heidän informoimisensa työllistymis- ja koulutusmahdollisuuksista sekä ohjaamisensa asianmukaisten palvelujen piiriin.

Nuorisotukihenkilöt tekevät yhteistyötä paikallisten kumppanien kanssa NEET-nuorille tarkoitettujen palvelujen

syvemmän integroinnin tukemiseksi. He työskentelevät esimerkiksi kansalaisjärjestöjen kanssa etsivän nuorisotyön tukemiseksi ja koulujen kanssa NEET-nuorien saamiseksi takaisin koulutusjärjestelmän piiriin. Työ työvoimatoimistojen tukihenkilöiden kanssa koskee tietojenvaihtoa vapaista työpaikoista ja yhteistyötä työnantajien kanssa.

Moniammatilliset työryhmät auttavat erityistä tukea tarvitsevia nuoria ("UngKOMP", Ruotsi)

Ruotsin UngKOMP-hankkeessa pyritään tehostamaan julkisen työvoimapalvelun toimintaa ja parantamaan tapaa, jolla se tukee nuoria työttömiä yhteistyössä kuntien kanssa. Keinona ovat moniammatilliset työryhmät, joihin kuuluu sekä työvoimapalvelun että kuntien työntekijöitä.

Toimenpide otetaan käyttöön 20 kunnassa vuosina 2015–2018. Kukin moniammatillinen työryhmä koostuu 12–17 työvoimapalvelun työntekijästä ja kahdesta kunnan työntekijästä. Ryhmään kuuluu työvoimaneuvoja, psykologi, sosiaalineuvoja, koulutusneuvoja ja sosiaalityöntekijä. Toimenpiteestä tuetaan 5 000:tä nuorta, jotka ovat pitkäaikaistyöttömiä tai vaarassa joutua pitkäaikaistyöttömiksi, ja keskitytään ennen kaikkea nuoriin, jotka tarvitsevat erityistä tukea.

Näkökulma on nuoren. UngKOMP tarjoaa kokonaisvaltaisen lähestymistavan, jossa nuori on keskiössä, jolloin nuoren ei tarvitse itse osata suunnistaa monimutkaisessa julkisten palvelujen sokkelossa. Lähestymistapa on erityisen hyödyllinen erityistarpeisille nuorille, jotka eivät itse välttämättä ota yhteyttä viranomaisiin. Osallistuminen on vapaaehtoista, ja nuoret tavataan epämuodollisessa ympäristössä ja rennossa ilmapiirissä.

Päivämäärä: 28.9.2017

5. LÄHDEVIITTEET

- Bell, David N.F. and Blanchflower, David G., 'Young people and the great recession', *Oxford Review of Economic Policy*, 27(2): 241–267, 2011.
- Cedefop, On the way to 2020: data for vocational education and training policies: country statistical overviews, Cedefop research paper No 45, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2015
<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/publications/5545>
- Euroopan unionin neuvosto, neuvoston suositus, annettu 10 päivänä maaliskuuta 2014, harjoittelun laatupuitteista
[http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32014H0327\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex%3A32014H0327(01))
- Euroopan unionin neuvosto, neuvoston suositus, annettu 22 päivänä huhtikuuta 2013, nuorisotakuun perustamisesta
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:120:0001:0006:FI:PDF>
- Eichhorst, W. Fixed-term contracts. IZA World of Labor 2014: 45 doi: 10.15185/izawol.45.
- Flash Eurobarometer 378: The experience of traineeships in the EU, 2013
http://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S1091_378
- Eurofound, Exploring the diversity of NEETs, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016
<http://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2016/labour-market-social-policies/exploring-the-diversity-of-neets>
- Eurofound, Working conditions of young entrants to the labour market, 2013
http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_files/docs/ewco/tn1306013s/tn1306013s.pdf
- Eurofound, Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status (Austria, Finland, Spain and UK), 2017.
- European Commission, 'Apprenticeship and Traineeship Schemes in EU27: Key Success Factors A Guidebook for Policy Planners and Practitioners', 2013
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/policy/vocational-policy/doc/alliance/apprentice-trainee-success-factors_en.pdf
- European Commission, Commission Staff Working Document accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions *The Youth Guarantee and Youth Employment Initiative three years on*
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1475848244336&uri=CELEX:52016SC0323>
- Euroopan komissio, komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle *Nuorisotakuu ja nuorisotyöllisyysaloite kolmen vuoden jälkeen*
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1475848174477&uri=CELEX:52016DC0646>
- Euroopan komissio, komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/ALL/?uri=COM:2017:0250:FIN>

- Euroopan komissio, komission yksiköiden valmisteluasiakirja *Sosiaali-indikaattorien tulostaulu*, oheisasiakirja komission tiedonantoon Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin perustamisesta
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1494929282379&uri=CELEX:52017SC0200>
- European Commission, Employment and Social Developments in Europe — Annual Review 2017
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8030>
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8030>
- European Commission, Education and Training Monitor 2015
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/repository/education/library/publications/monitor_15_en.pdf
- European Network of Public Employment Services, Report on PES Implementation of the Youth Guarantee
 - 2015: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14322&langId=en>
 - 2016: <http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=14322&langId=en>
- European Youth Forum, Interns Revealed — A survey on internship quality in Europe, 2011.
- Fonderville N. and Ward T., 'Scarring effects of the crisis', Research note 06/2014, Social Situation Monitor, European Commission, 2014
<http://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=13626&langId=en>
- IMF Staff Discussion Note, 'Youth Unemployment in Advanced Economies in Europe: Searching for Solutions', December 2014.
- Kluge, J., Youth labour market interventions, IZA World of Labour, 2014.
- Scarpetta S., A. Sonnet and T. Manfredi, 'Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?', OECD Social, Employment and Migration Papers, No 106, 2015.
- Strandh, M., Winefield, A., Nilsson, K. ja Hammarström, A. 'Unemployment and mental health scarring during the life course', Eur J Public Health, 24:440-5, 2014.

6. HYÖDYLLISIÄ TIETOLÄHTEITÄ

- Caliendo M., Schmidl R., Youth Unemployment and Active Labor Market Policies in Europe, November 2015, IZA DP No 9488.
- Carcillo, S., Fernández, R. and Königs, S., 'NEET Youth in the Aftermath of the Crisis: Challenges and Policies', OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No 164, OECD Publishing, Paris, 2015.
- Eurofound, 'NEETs young people not in employment education and training, characteristics, costs and policy responses', Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2012 https://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1254en.pdf
- Eurofound, 'Mapping youth transitions in Europe', Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014 http://www.eurofound.europa.eu/sites/default/files/ef_publication/field_ef_document/ef1392en_0.pdf
- Nuorten työllisyyttä koskeva Euroopan komission verkkosivusto: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1100&langId=en>
- Nuorisotakuuta koskeva Euroopan komission verkkosivusto: The Youth Guarantee country by country <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en> <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1161&langId=en>
- Euroopan laajuista julkisten työvoimapalvelujen verkostoa koskeva verkkosivusto: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1100&langId=en> <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1100&langId=en>
- Nuorisotyöllisyyttä koskeva Kansainvälisen työjärjestön (ILO) verkkosivusto: <http://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang-en/index.htm> <http://www.ilo.org/global/topics/youth-employment/lang--en/index.htm>
- IMF Working paper: Youth Unemployment in Advanced Europe: Okun's law and Beyond, 2015.
- OECD, OECD work on Youth -verkkosivusto: <http://www.oecd.org/youth.htm>
- OECD, OECD:n osaamiskatsaus 2015: Nuoriso, osaaminen ja työllistettävyys <http://www.oecd.org/edu/oecd-skills-outlook-2015-9789264234178-en.htm>
- OECD (2016), 'the NEET challenge: what can be done for jobless and disengaged youth?', March 2016.

LIITE

Taulukko 1 – Alle 25-vuotiaiden nuorisotyöttömyysaste jäsenvaltioissa, 2007–2016, prosenttia alle 25-vuotiaasta aktiiviväestöstä

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
•										
EU28	15,9	15,9	20,3	21,4	21,7	23,3	23,7	22,2	20,3	18,7
Belgia	18,8	18,0	21,9	22,4	18,7	19,8	23,7	23,2	22,1	20,1
Bulgaria	14,1	11,9	15,1	21,9	25,0	28,1	28,4	23,8	21,6	17,2
Tšekki	10,7	9,9	16,6	18,3	18,1	19,5	18,9	15,9	12,6	10,5
Tanska	7,5	8,0	11,8	13,9	14,2	14,1	13,0	12,6	10,8	12,0
Saksa	11,8	10,4	11,1	9,8	8,5	8,0	7,8	7,7	7,2	7,1
Viro	10,1	12,0	27,4	32,9	22,4	20,9	18,7	15,0	13,1	13,4
Irlanti	9,1	13,3	24,0	27,6	29,1	30,4	26,8	23,9	20,9	17,2
Kreikka	22,7	21,9	25,7	33,0	44,7	55,3	58,3	52,4	49,8	47,3
Espanja	18,1	24,5	37,7	41,5	46,2	52,9	55,5	53,2	48,3	44,4
Ranska	19,5	19,0	23,6	23,3	22,7	24,4	24,9	24,2	24,7	24,6
Kroatia	25,4	23,6	25,4	32,3	36,6	42,2	49,9	44,9	42,3	31,5
Italia	20,4	21,2	25,3	27,9	29,2	35,3	40,0	42,7	40,3	37,8
Kypros	10,2	9,0	13,8	16,6	22,4	27,7	38,9	36,0	32,8	29,1
Latvia	10,6	13,6	33,3	36,2	31,0	28,5	23,2	19,6	16,3	17,3
Liettua	8,4	13,3	29,6	35,7	32,6	26,7	21,9	19,3	16,3	14,5
Luxemburg	15,6	17,3	16,5	15,8	16,4	18,0	16,9	22,3	16,6	19,1
Unkari	18,1	19,5	26,4	26,4	26,0	28,2	26,6	20,4	17,3	12,9
Malta	13,5	11,7	14,5	13,2	13,3	14,1	13,0	11,7	11,8	11,0
Alankomaat	9,4	8,6	10,2	11,1	10,0	11,7	13,2	12,7	11,3	10,8
Itävalta	9,4	8,5	10,7	9,5	8,9	9,4	9,7	10,3	10,6	11,2
Puola	21,6	17,2	20,6	23,7	25,8	26,5	27,3	23,9	20,8	17,7
Portugali	21,4	21,6	25,3	28,2	30,2	38,0	38,1	34,7	32,0	28,2
Romania	19,3	17,6	20,0	22,1	23,9	22,6	23,7	24,0	21,7	20,6
Slovenia	10,1	10,4	13,6	14,7	15,7	20,6	21,6	20,2	16,3	15,2
Slovakia	20,6	19,3	27,6	33,9	33,7	34,0	33,7	29,7	26,5	22,2
Suomi	16,5	16,5	21,5	21,4	20,1	19,0	19,9	20,5	22,4	20,1
Ruotsi	19,2	20,2	25,0	24,8	22,8	23,7	23,6	22,9	20,4	18,9
Yhdistynyt kuningaskunta	14,3	15,0	19,1	19,9	21,3	21,2	20,7	17,0	14,6	13,0

Lähde: Eurostat, työttömyysaste sukupuolen mukaan ja ikäryhmittäin, vuotuinen keskiarvo, prosenttia [une_rt_a]

Taulukko 2 – 15–24-vuotiaan väestön NEET-aste jäsenvaltioissa, 2007–2016, prosenttia 15–24-vuotiaasta väestöstä

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
• EU28	11,0	10,9	12,4	12,8	12,9	13,2	13,0	12,5	12,0	11,5
Belgia	11,2	10,1	11,1	10,9	11,8	12,3	12,7	12,0	12,2	9,9
Bulgaria	19,1	17,4	19,5	21,0	21,8	21,5	21,6	20,2	19,3	18,2
Tšekki	6,9	6,7	8,5	8,8	8,3	8,9	9,1	8,1	7,5	7,0
Tanska	4,3	4,3	5,4	6,0	6,3	6,6	6,0	5,8	6,2	5,8
Saksa	8,9	8,4	8,8	8,3	7,5	7,1	6,3	6,4	6,2	6,6
Viro	8,9	8,7	14,5	14,0	11,6	12,2	11,3	11,7	10,8	9,1
Irlanti	10,8	15,0	18,6	19,2	18,8	18,7	16,1	15,2	14,3	13,0
Kreikka	11,3	11,4	12,4	14,8	17,4	20,2	20,4	19,1	17,2	15,8
Espanja	12,0	14,3	18,1	17,8	18,2	18,6	18,6	17,1	15,6	14,6
Ranska	10,7	10,5	12,7	12,7	12,3	12,5	11,2	11,4	12,0	11,9
Kroatia	12,9	11,6	13,4	15,7	16,2	16,6	19,6	19,3	18,1	16,9
Italia	16,1	16,6	17,6	19,0	19,7	21,0	22,2	22,1	21,4	19,9
Kypros	9,0	9,7	9,9	11,7	14,6	16,0	18,7	17,0	15,3	15,9
Latvia	11,9	11,8	17,5	17,8	16,0	14,9	13,0	12,0	10,5	11,2
Liettua	7,1	8,8	12,1	13,2	11,8	11,2	11,1	9,9	9,2	9,4
Luxemburg	5,7	6,2	5,8	5,1	4,7	5,9	5,0	6,3	6,2	5,4
Unkari	11,5	11,5	13,6	12,6	13,2	14,8	15,5	13,6	11,6	11,0
Malta	11,5	8,3	9,9	9,5	10,2	10,6	9,9	10,5	10,4	8,6
Alankomaat	3,5	3,4	4,1	4,3	4,3	4,9	5,6	5,5	4,7	4,6
Itävalta	7,4	7,4	8,2	7,4	7,3	6,8	7,3	7,7	7,5	7,7
Puola	10,6	9,0	10,1	10,8	11,5	11,8	12,2	12,0	11,0	10,5
Portugali	11,2	10,2	11,2	11,4	12,6	13,9	14,1	12,3	11,3	10,6
Romania	13,3	11,6	13,9	16,6	17,5	16,8	17,0	17,0	18,1	17,4
Slovenia	6,7	6,5	7,5	7,1	7,1	9,3	9,2	9,4	9,5	8,0
Slovakia	12,5	11,1	12,5	14,1	13,8	13,8	13,7	12,8	13,7	12,3
Suomi	7,0	7,8	9,9	9,0	8,4	8,6	9,3	10,2	10,6	9,9
Ruotsi	7,5	7,8	9,6	7,7	7,5	7,8	7,5	7,2	6,7	6,5
Yhdistynyt kuningaskunta	11,9	12,1	13,2	13,6	14,2	13,9	13,2	11,9	11,1	10,9

Lähde: Eurostat työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret sukupuolen ja iän mukaan (NEET-asteet) [edat_lfse_20]

Taulukko 3 – 15–24-vuotiaan väestön nuorisotyöttömyysoosuus jäsenvaltioissa, 2007–2016, prosenttia koko 15–24-vuotiaasta väestöstä

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
• EU28	6,9	6,9	8,7	9,1	9,2	9,8	9,9	9,2	8,4	7,7
Belgia	6,4	6,0	7,1	7,3	6,0	6,2	7,3	7,0	6,6	5,7
Bulgaria	4,2	3,7	4,6	6,8	7,4	8,5	8,4	6,5	5,6	4,1
Tšekki	3,4	3,1	5,3	5,7	5,4	6,1	6,0	5,1	4,1	3,4
Tanska	5,3	5,8	8,4	9,4	9,6	9,1	8,1	7,8	6,7	7,9
Saksa	6,1	5,5	5,8	5,0	4,5	4,1	4,0	3,9	3,5	3,5
Viro	3,8	4,9	10,7	12,4	9,0	8,5	7,4	5,9	5,5	5,8
Irlanti	5,1	7,1	11,7	12,0	12,1	12,3	10,6	8,9	7,6	6,7
Kreikka	7,0	6,6	7,9	9,9	13,0	16,1	16,5	14,7	12,9	11,7
Espanja	8,7	11,7	17,0	17,7	18,9	20,6	21,0	19,0	16,8	14,7
Ranska	7,2	7,1	9,1	8,8	8,3	8,8	9,0	8,7	9,0	9,0
Kroatia	9,2	8,7	9,2	11,6	11,9	12,7	14,9	15,3	14,0	11,6
Italia	6,3	6,5	7,3	7,8	7,9	10,1	10,9	11,6	10,6	10,0
Kypros	4,2	3,8	5,6	6,7	8,7	10,8	14,9	14,5	12,4	10,8
Latvia	4,5	5,8	13,7	14,4	11,6	11,5	9,1	7,9	6,7	6,9
Liettua	2,3	4,0	8,7	10,2	9,2	7,8	6,9	6,6	5,5	5,1
Luxemburg	4,0	5,2	5,5	3,5	4,2	5,0	4,0	6,0	6,1	5,8
Unkari	4,6	4,9	6,5	6,6	6,3	7,2	7,3	6,0	5,4	4,2
Malta	7,3	6,1	7,5	6,7	6,9	7,2	6,9	6,1	6,1	5,7
Alankomaat	4,3	3,9	4,8	6,0	6,8	8,1	9,1	8,6	7,7	7,4
Itävalta	5,6	5,1	6,4	5,5	5,3	5,6	5,7	6,0	6,1	6,5
Puola	7,1	5,7	6,9	8,2	8,6	8,9	9,1	8,1	6,8	6,1
Portugali	8,6	8,5	9,9	10,3	11,5	14,1	13,3	11,9	10,7	9,3
Romania	6,1	5,7	6,4	6,9	7,3	6,9	7,1	7,1	6,8	5,8
Slovenia	4,2	4,5	5,6	5,9	5,9	7,1	7,3	6,8	5,8	5,1
Slovakia	7,1	6,2	8,6	10,4	10,1	10,4	10,4	9,2	8,4	7,2
Suomi	8,8	8,8	10,9	10,6	10,1	9,8	10,3	10,7	11,7	10,5
Ruotsi	10,1	10,7	12,8	12,8	12,1	12,4	12,8	12,7	11,2	10,4
Yhdistynyt kuningaskunta	8,8	9,2	11,3	11,6	12,4	12,4	12,1	9,8	8,6	7,6

Lähde: Eurostat työttömyysaste sukupuolen mukaan ja ikäryhmittäin, vuotuinen keskiarvo, prosenttia [une_rt_a]

Taulukko 4 – Nuorten pitkäaikaistyöttömyysaste (vähintään 12 kuukautta), 15–24-vuotias väestö jäsenvaltioissa, 2007–2016, prosenttia 15–24-vuotiaasta väestöstä

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
• EU28	4,0	3,5	4,6	6,0	6,5	7,5	8,0	7,8	6,5	5,4
Belgia	5,6	4,9	5,7	6,7	6,0	5,8	7,3	8,0	7,9	6,3
Bulgaria	6,3	5,0	5,2	8,9	12,1	13,8	13,2	11,7	11,1	8,0
Tšekki	3,5	3,1	3,3	5,8	5,3	6,5	6,2	4,4	3,8	2,5
Tanska	:	:	:	0,9	1,4	1,3	1,3	1,1	0,9	1,0
Saksa	3,7	3,0	3,0	2,6	2,0	1,9	1,8	1,8	1,6	1,5
Viro	3,1	2,9	7,0	12,2	8,8	6,2	6,5	4,4	2,0	2,7
Irlanti	1,9	2,5	6,1	11,5	13,4	14,5	10,9	9,2	7,8	5,8
Kreikka	9,4	7,8	7,9	11,7	18,9	27,1	30,3	31,5	28,0	25,1
Espanja	1,8	2,5	6,9	12,1	15,0	18,9	21,9	21,5	16,9	12,8
Ranska	4,4	4,3	5,8	6,6	6,0	6,5	6,5	7,2	7,0	7,0
Kroatia	11,6	10,5	11,0	16,0	19,9	23,2	25,3	22,6	20,2	12,5
Italia	8,2	8,0	10,1	12,3	13,7	17,3	21,0	25,1	22,0	19,4
Kypros	2,4	:	1,3	2,8	3,9	6,9	12,7	10,7	8,0	5,5
Latvia	1,2	1,8	6,9	12,0	10,2	8,9	6,8	4,7	4,4	5,0
Liettua	:	:	5,2	10,8	11,1	6,8	4,4	4,4	:	:
Luxemburg	:	3,9	:	3,7	3,8	3,6	3,6	:	:	:
Unkari	6,5	6,2	7,8	10,3	9,3	9,1	8,6	6,7	4,6	3,6
Malta	3,7	3,2	4,5	3,9	4,1	4,5	3,2	3,2	3,5	2,6
Alankomaat	0,7	0,5	0,7	1,0	1,3	1,5	2,2	2,3	2,0	1,7
Itävalta	1,3	1,2	1,4	1,6	1,3	1,4	1,4	1,4	1,7	2,0
Puola	7,5	3,8	4,4	4,8	6,8	8,0	8,7	7,4	6,1	4,3
Portugali	4,6	4,2	5,4	6,9	8,0	11,7	13,8	12,6	9,9	8,2
Romania	9,7	8,1	6,1	7,2	9,5	9,4	9,0	8,7	8,1	8,7
Slovenia	3,0	2,1	2,8	4,9	5,5	6,6	8,5	7,6	5,8	6,7
Slovakia	11,6	10,0	11,4	18,4	18,2	19,2	20,6	17,0	14,4	10,6
Suomi	0,9	:	1,0	1,6	1,0	0,9	1,0	1,0	1,7	1,5
Ruotsi	0,7	0,7	1,1	1,7	1,5	1,6	1,5	1,3	1,2	0,9
Yhdistynyt kuningaskunta	2,2	2,4	3,6	4,7	5,2	5,8	5,9	4,7	3,2	2,2

Lähde: Eurostat nuorten pitkäaikaistyöttömyysaste (vähintään 12 kuukautta) sukupuolen ja iän mukaan [yth_empl_120]

Taulukko 5 – NEET-aste työmarkkina-aseman mukaan jäsenvaltioissa, 15–24-vuotias väestö, 2016, prosenttia 15–24-vuotiaasta väestöstä

	Työmarkkinoiden ulkopuolella olevat NEET-nuoret	Työttömät NEET-nuoret	NEET-nuoret (yhteensä)
EU28	6,2	5,4	11,5
Belgia	5,2	4,7	9,9
Bulgaria	14,5	3,7	18,2
Tšekki	4,2	2,8	7,0
Tanska	3,8	2,0	5,8
Saksa	4,3	2,3	6,6
Viro	5,5	3,6	9,1
Irlanti	7,9	5,1	13,0
Kreikka	6,2	9,6	15,8
Espanja	5,2	9,4	14,6
Ranska	5,4	6,5	11,9
Kroatia	6,0	10,9	16,9
Italia	11,0	8,9	19,9
Kypros	7,9	8,0	15,9
Latvia	5,7	5,5	11,2
Liettua	5,2	4,2	9,4
Luxemburg	2,5	2,8	5,4
Unkari	7,2	3,8	11,0
Malta	4,7	4,0	8,6
Alankomaat	2,9	1,7	4,6
Itävalta	3,8	3,9	7,7
Puola	5,7	4,9	10,5
Portugali	4,1	6,5	10,6
Romania	12,0	5,4	17,4
Slovenia	4,1	4,0	8,0
Slovakia	5,4	6,9	12,3
Suomi	5,8	4,2	9,9
Ruotsi	3,8	2,7	6,5
Yhdistynyt kuningaskunta	6,3	4,6	10,9

Lähde: Eurostat, työelämän ja koulutuksen ulkopuolella olevat nuoret sukupuolen ja iän mukaan (NEET-asteet) [edat_lfse_20]